

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över utkastet till lagrådsremiss En konsultationsordning i frågor som rör det samiska folket**

(Ku2019/01308/RS)

Riksdagens ombudsmän har beretts tillfälle att lämna synpunkter på det ovan nämnda utkastet till lagrådsremiss.

Det är angeläget att det genom lagstiftning tydliggörs att det samiska folket ska ha möjlighet att delta i och ha inflytande i beslutsprocesser i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Jag ser också positivt på att förslaget om hur en konsultation ska genomföras har utvecklats för att undvika att konsultationsförfarandet kommer i konflikt med de grundlagsfästa principerna om saklighet och opartiskhet samt förvaltningsmyndigheternas självständiga beslutsfattande.

Samiska företrädare ska informeras om ärenden som kan få särskild betydelse för samerna (avsnitt 5.2)

I utkastet föreslås att den konsultationsskyldige i ett ärende som kan få särskild betydelse för samerna i ett tidigt skede ska informera Sametinget om ärendet och fråga om Sametinget begär konsultation. Om Sametinget inte svarar inom en skälig tidsfrist får det enligt förslaget betraktas som att Sametinget avstår från konsultation. I författningskommentaren till den föreslagna 8 § andra stycket (s. 113 f.) anges att om Sametinget inte svarar inom tidsfristen får den konsultationsskyldige, med tillämpning av den föreslagna 5 § femte punkten, avgöra ärendet utan att en konsultation genomförs. Motsvarande tillvägagångssätt ska enligt den föreslagna 12 § gälla även för konsultationer med en sameby eller en samisk organisation.

Jag har ingen erinran mot en reglering som innebär att det är tillräckligt med ett uteblivet svar från Sametinget i fråga om konsultation begärs för att en konsultation inte ska behöva genomföras. Jag är dock tveksam till om utformningen av de föreslagna 5 § femte punkten och 8 § andra stycket på ett tydligt sätt ger uttryck för detta. Enligt den föreslagna lydelsen av 5 § femte punkten behöver en konsultation inte genomföras om den samiska företrädaren *förklarar* att den avstår från

konsultation. Detta kan enligt min mening uppfattas som att det krävs någon form av uttryckligt svar från den samiska företrädaren om att den avstår från konsultation för att undantagsregeln ska bli tillämplig. I det fortsatta lagstiftningsarbetet bör utformningen av 5 § femte punkten och 8 § andra stycket ses över så att även ett uteblivet svar från den samiska företrädaren ska kunna medföra att en konsultation inte behöver genomföras. I 8 § andra stycket bör också begreppet ”skälig tidsfrist” ändras till ”skälig tid” (jfr den föreslagna 9 § andra stycket).

Förberedelser inför konsultationen och dess form (avsnitt 5.3)

Enligt förslaget ska Sametinget, liksom annan samisk företrädare, i de fall en muntlig konsultation ska genomföras inför denna få en skriftlig redogörelse för de frågor som ärendet rör. I författningskommentaren till den föreslagna 9 § andra stycket (s. 114) anges dock att Sametinget ska kunna medge att förberedelser inför konsultation sker på ett annat sätt än andra stycket anger, t.ex. genom att konsultationen börjar direkt utan någon skriftlig redogörelse för ärendet. Jag anser att den föreslagna bestämmelsen inte ger något utrymme för den konsultationsskyldige att ens efter Sametingets medgivande avstå från att lämna en skriftlig redogörelse inför en muntlig konsultation. Om avsikten är att det inför en muntlig konsultation i vissa situationer ska vara möjligt att avstå från att lämna en skriftlig redogörelse bör detta förtydligas i lagtexten.

Jag har i övrigt inga synpunkter på de förslag som lämnas i utkastet.